Hitel igénybevétele és a hitelelbírálás folyamatának megítélése az építkezők körében

Készítette: Szonda Ipsos
Készült: 2001.

A kutatás során a kérdezőbiztosok olyan jelenleg építkező személyeket kérdeztek meg, akik az építkezéshez hitelt vettek fel, illetve a hitel felvétele már folyamatban volt, azaz a hitel felvétellel, a hitel elbírálással kapcsolatban tapasztalatokkal rendelkeztek.
Összesen 1375 látogatót kellett megszólítani ahhoz, hogy a kutatáshoz szükséges 200 olyan építkezőt találjanak, akik az építkezés finanszírozásához hitelt vettek vagy vesznek fel. Az 1375 főből 744 látogató jelenleg nem építkezik, míg 431 építkező nem vett vagy vesz fel hitelt.

	Esetszám	*Százalék*
Jelenleg nem építkezô	744	54
Építkezô, de hitelt nem vett, vesz fel	431	31
Építkezô és vett fel hitelt (171 fô), illetve szándékozik hitelt felvenni (29 fô)	200	15
Összesen	***1375***	***100***

Magyarországi jelenség, hogy az építkezést tervezők a tőkehiánnyal küzdenek: míg külföldön a finanszírozás jelentős részben hitelből történik, azaz nem csupán tőkével rendelkezők mernek építkezésbe vágni, addig Magyarországon minden építkezést kezdő valamiféle tőkével rendelkezik és abból, valamint további forrásokat is felhasznál az építkezés finanszírozására.
Az adatokból kiolvasható, hogy az építkezők kb. 1/3 része finanszírozza hitelből is építkezését, azaz nem ez az építkezések legfőbb forrása.

Hogyan finanszírozta az építkezést?
(esetszámok és százalékos említési gyakoriság, N=200)

Finanszírozás	*Esetszám*	*Százalék*
Saját tôkébôl	195	98
Hitelbôl	171	86
Családtól, ismerôsöktôl kapott támogatásból, kölcsönökbôl	62	31
Egyéb (pl.: lakás eladása, lakáscsere, munkahelyi támogatás)	10	5

Megkapta-e az igényelt hitelt?
(esetszámok és százalékos megoszlás, N=200)

Hiteligénylés	*Esetszám*	*Százalék*
Megkapta a hitelt	152	76
Még folyamatban van a hitel elbírálás, de biztosan megkapják*	11	6
Megkapta a hitelt, de nem vette igénybe	2	1
Még folyamatban van, még nincs döntés arról, hogy a hitelt megkapják vagy sem	17	9
Nem kapta meg	18	9

*Még folyamatban van a hitel elbírálás, de biztosan megkapják a hitelt:
- már megszületett a kedvező határozat, de még nem kapták kézhez a hitelt
- először nem volt megfelelő a fedezet, később csökkentették a határt, fellebbeztek, és így már hozzájuthatnak az igényelt összeghez

A megkérdezettek jelentős része megkapta illetve meg fogja kapni a kívánt hitelt. Azoktól, akik nem kapták meg (18 fő), aziránt is érdeklődtünk, hogy mi volt az utasítás oka. A megemlített legfőbb ok megfelelő fedezet hiánya volt.

Igényelt hitelek

A legtöbben a szociálpolitikai kedvezményt említették, mint igénybe vett hitelformát. Jóllehet ez a forma nem valódi hitel, hanem adott körülmények megléte (gyermekszám) esetén automatikusan járó, vissza nem térítendő, egyszeri támogatás.
Az otthonteremtési rendszer leginkább megkérdőjelezhető pontja ez, hiszen ez a forma nem EU konform, így valószínûleg a csatlakozásig meg kell találni a megfelelő formát, mellyel kiváltható a szociálpolitikai támogatás.

A kutatási adatok azt mutatják, hogy a legkedveltebb forma az államilag támogatott maximum 8%-os kamatozású hitel.
Az adó visszatérítési támogatást, melynek összege 400 000 Ft, és igen szigorú feltételekkel vehető igénybe, a válaszadók 22%-a említette meg. Jóllehet szakemberek szerint az alacsony összegû és szigorú szabályozású adó visszatérítési támogatás ilyen módon történő szabályozása elhibázott, az építkezőket nem ösztönzi, hogy számlára vásároljanak, láthatólag az építkezők mégis összegyûjtenek megfelelő mennyiségû számlát az igénybevételhez.

Kevesebben említették meg a lakástakarékpénztári hitelt, bár ez a következő években valószínûleg növekedni fog az igénybevevők száma, mivel a szerződések jelentős
része 2002-ben jár le.
Hasonlóan ritkán említették a megfelelő fedezet mellett valójában mindenki számára hozzáférhető jelzáloghitelt. Ennek oka lehet, szükséges nem csekély fedezet megléte, valamint, hogy ennek a formának még nincs igazi hagyománya Magyarországon.

A hitel elbírálásának időtartama

A kérdezettek több mint egyharmada (37%) 30 napon belüli időtartamot nevezett meg, s közel ugyanennyien (39%) voltak azok, akiknél 1-1,5 hónapig tartott a hitel elbírálás folyamata.

Figyelemre méltó, hogy az építkezők 22%-ánál még ennél is hosszabb időt vett igénybe, míg lezárult a hitel elbírálása. A válaszadók által említett napok száma összességében 35 napos átlagos időtartamot eredményezett.

Az építkezők kétharmada éppen megfelelőnek találta ezt az időszakot, ezzel szemben 28 százaléknyian túl hosszadalmasnak tartották a hitel elbírálását – természetesen azok, akiknél az elbírálás 30 napnál tovább tartott – és mindössze 4 százaléknyian voltak azok, akik szerint rövid ideig tartott a hitel elbírálása.

A válaszadók 1-től 4-ig értékelhették a felsorolt szempontok alapján a hitel elbírálás folyamatát, ahol az 1-es azt jelentette, hogy az adott szempont egyáltalán nem volt jellemző a hitel elbírálás folyamatára, a 4-es pedig azt, hogy nagyon jellemző volt.
A kérdezettek az ügyintézők segítőkészségével (átlag: 3,52) és rugalmasságával (átlag: 3,43) voltak a legelégedettebbek. A helyszínen kapott tájékoztató anyagokat és a tájékoztatást is összességében megfelelőnek találták, mindkét szempont esetében 3,2-es átlagot számítottunk a kapott osztályzatokból. Az utolsó helyen, de összességében kedvező minősítéssel (3,1-es átlag) szerepel az ügyintézés gyorsasága.